

Livlig kunstnerlilje

Frøydis Eriksson Erstad ble skremt av en vannliljestilk da hun hang foten fast i den som ung jente. Nå trives hun derimot med å male vannliljer.

Frøydis er akkurat ferdig med å henge opp 33 bilder på veggene i det hun treffer oss i sola utenfor Kulturfabrikken. I atelieret et steinkast unna, har hun malt en rekke vannliljer, som sammen med noen tegninger er klare til å møte publikum under utstillingen «Mellom drøm og virkelighet».

– Jeg kom plutselig til å tenke på da jeg var 10-11 år og var ute og badet. Jeg var med på å konkurrere om å svømme over et vann. Da jeg var nesten framme hang jeg foten fast i en vannliljestilk. Jeg ble ganske skremt, og jeg valgte å svømme tilbake i stedet for rett i mål. Så fulgte en diskusjon på om jeg hadde klart målet. Jeg hadde jo svømt lenger enn jeg egentlig skulle, minnes Erstad og smiler ved tanken.

Glad i å tegne har hun alltid vært. Som liten tynte hun blyanter og fargestifter til det ikke var mer igjen av dem. Og gleden var stor da hun som førsteklasing fikk tilgang på en fargestift med gull.

– Jeg husker det ennå. Jeg hadde tegnet et ekorn som jeg ble veldig fornøyd med, og jeg sørget for at dyret fikk litt gull i pelsen sin. Det var slike crayonfargestifter, og da var de helt nye. Da jeg var liten hadde vi ikke samme tilgang på fargeblyanter og tegneblokker som barn har i dag. Jeg tror det var ganske dyrt, og jeg var sjeleglad om jeg fikk en tegneblokk i presang, sier hun.

Og kanskje var det nettopp det som førte til at hun selv sørget for at barna André og Ida alltid hadde god tilgang til maleskrin og tegnesaker, ark og plastilina. Men ingen av dem har fulgt i morens fotspor. Den ene er god med hendene, den andre med hodet, mener tobarnsmoren.

– Det gleder meg stort at barnebarna mine liker å tegne. Den ene sier: «Jeg gleder meg til jeg kommer hjem og kan tegne, for det er det beste jeg vet», mens en av de andre sier: «Jeg liker å tegne», sier bestemoren og smiler.

– Når begynte din interesse for kunst?

– Det første jeg husker er da jeg var med foreldrene mine i et fint middagsselskap på Continental i Oslo. Jeg så på de tjuke gullrammene som hang på veggen, og jeg ble så fascinert av at det var malerier i rammene, og ikke fotografier. Før ble det sagt at fotografiet ikke kan lyve, men nå kan bilder manipuleres. Men til forskjell fra maleriet fanger fotografiet øyeblikket, mens maleriet skaper sin egen virkelighet, limer og maler, sier Erstad. Fotografering er også en av hennes store hobbyer, og hun er med i fotoklubben.

14 år gammel var Frøydis fast inventar på Kunstnernes

Hus i Oslo hver lørdag, sammen med ei venninne og de virkelige store kunstnerne. Av og til var de også på Café Norrøna, men mest på Kunstnernes Hus.

– Vi ville gjerne bli kunstnere, og vi ønsket å se ut som vi var 18 år og hadde skikkelig peiling. Utstillingene var gratis hvis man besøkte kafeen på Kunstnernes Hus. Så vi begynte med å kjøpe en kopp te på deling og tynte det vi kunne ut av den. Så kjøpte vi en cola, delte den og så på utstillingen flere ganger. Slik økonomiserte vi livene våre, og om vi hadde ekstra god råd kjøpte vi en kakao hver, sier hun og ler.

De virkelige kunstnerne røykte og drakk rødvin, minnes Erstad.

– Jeg røyker fortsatt ikke, og nå har jeg råd til min egen kopp te, så jeg slipper å dele med noen. En av kunstnerne jeg husker fra den tiden er Håkon Bleken, og jeg kjente ham igjen da jeg så filmen om ham, forteller hun.

På den legendariske jazzklubben Club 7 i Oslo traff hun Jacob fra Vaksdal ved Bergen. De fikk barn, giftet seg og flyttet til Mandal. Delvis for at barna skulle få vokse opp utenfor hovedstaden, og delvis fordi mannen fikk jobb på Dampbageriet. Frøydis Erstad hadde utdannet seg innen økonomi og jobbet med det i flere år, foruten å være tobarnsmor.

– I den perioden malte jeg lite, bare noen kvalme akvareller, og det kan du godt skrive. Nå er det så jeg lurar på om noen har gått inn og malt bildene mens jeg sov, ler hun.

48 år gammel satte hun seg på skolebenken igjen for å ta bachelor i visuelle kunstfag. I løpet av de årene pendlet hun mellom Mandal og skolene i Oslo, Kristiansand og på Notodden.

– På Einar Granums kunsthøgskole i Oslo hadde jeg stor glede av å ha Kenneth Blom og Thomas Sæverud som lærere, og jeg var mye eldre enn dem, til tross for at jeg var elev. Før vi sluttet på skolen, ble vi fortalt at vi kan det vi kan. Det vi ikke kan, må vi lære.

Etter at hun forlot skolebenken, ble Erstad antatt til Sørlandsutstillingen i 2005.

– Jeg prøvde å bli med på Sørlandsutstillingen i 2004 også, men jeg tror jeg må ha skrevet noe feil på skjemaet eller kanskje jeg skrev på gal side. Da jeg fikk brev om at jeg var kommet med året etter, var jeg sikker på at det var feil. Jeg fortalte det bare til mannen min, men han sa det videre til en bekjent som tipset lokalavisen. Og da journalisten var hos meg, var det bare så vidt jeg turte å vise ham brevet.

Men det var ingen feil, og hun har vært sørlandsutstiller to ganger siden, i 2006 og 2008. I fjor viste hun kunst fra undertøyskuffen.

Og det mange kanskje ikke visste var at Erstad var med å så en gryende idé som resulterte i Kulturfabrikken hvor hun nå stiller ut.

– Jeg velger meg sjelden spesielle motiver. De bare kommer til meg, og det er ofte tilfeller som gjør at det blir sånn, avslutter Erstad.

Av
SIGNE MARIE RØLLAND

Frøydis Eriksson Erstad (57)

Bosted: Skjebstad. **Sivil status:** Gift med Jacob (54). Sammen har de barna André (36) og Ida (31), begge bor i Oslo. Tre barnebarn.

Yrke: Maler og billedmaker.

Interesser: Svømming, hagearbeid, foto, kunsthistorie og lesing, da helst kunstbøker.

Aktuell: Åpnet i går utstilling på Kulturfabrikken med tegninger og malerier. Holder åpent til 14. juni.